

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pastorale Missionariorvm

Verjuys, Jean-Baptiste

Antverpiæ, 1682

Tractatus VI. De Baptismo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41565

TRACTATUS VI.

De Baptismo.

ARTICULUS I.

*Virum baptizati ab hæreticis sine
rebaptizandi.*

Ntiqua circa hanc quæstionem olim fuit in Ecclesiâ controversia, quæ incepit circa annum Domini 217. teste Spondano ibi num. 1. Quando quidam Agripinus Carthagenensis Episcopus prætextu quodam pietatis, judicabat quòd Ecclesia abominari deberet omnia quæ erant hæreticorum; Et collecto Concilio Episcoporum quorundam ex Asiâ & Numidiâ, cum ipsis Canonem ordinavit de iterando hæreticorum Baptismate cum ad Ecclesiam redirent. Eandem postea sententiam secutus est Tertullianus de Bapt. cap. 14. qui putatur eodem tempore vixisse.

Maximas tamen error iste vires cœpit tempore S. Cypriani circa an. 258. occasione Novatianorum & Cataphrygum, qui eos quos ab Ecclesiâ Catholica divellebant, tamquam

immundos rebaptizabant. Unde provocati quidam Episcopi Catholici, censuerunt eos qui ab hæresi ad fidem Catholicam reverterentur denuò esse baptizandos, rati non nisi in Ecclesiâ Catholicâ verum baptismum inveniri.

Inde cœpit idem error prorepere in Africanam Ecclesiam, in quâ ipse S. Cyprianus vehementissimo hæreticorum odio secutus est sententiam Agripini Episcopi & Tertulliani quem suum solebat vocare magistrum. Episcopi igitur Africani unâ cum Sancto Cypriano Synodum coegerunt Carthagine, in quâ rursus determinatum fuit non nisi in Ecclesiâ Catholicâ esse verum baptismum, ideoque eos qui ab hæreticis & scismaticis convertebantur rebaptizari debere. Quod ut magis roboraretur, Cyprianns copiosiore[m] Conventum coëgit, nempe 71. Episcoporum, tam ex Africa; quàm ex Numidia, in quod idem unanimiter fuit conclusum. Sed quia deerat Auctoritas sedis Apostolicæ, in quâ tunc sedebat Stephanus Papa, placuit omnibus per Synodicam Epistolam totum ad ipsum deferre. Qui re bene examinatâ contrarium diffinivit; videlicet quod hæretici validè possint baptizare, manus imponere, & ordinare: Et tametsi adhuc videretur Cyprianus reluctari, tandem tam ipse, quàm Firmilianus ejusdem erroris maximus propugnator, se S. Sedis definitioni submitit, & cum ipsis omnes ferè Africani Episcopi, qui, teste Hieronymo con-

tra Luciferianos, contrarium illi quod antea secuti fuerant decretum ediderunt, rescissâ priori suâ determinatione.

S. Cyprianum excusat etiam S. August. Epist. 41. ad Vincent, & de Bapt. contra Donatistas lib. 2. c. 4. : & certò constat ipsum in eadem cum Ecclesia Romana unitate usque ad martyrium perstitisse, & semper mirificis præconiis post mortem ab omnibus Patribus fuisse celebratum.

Inde autem in Ecclesia constantissimè perseveravit sententia quòd Baptismus ab hæreticis collatus (nisi aliud obstet) ratus sit & omnino validus. Soli verò Donatistæ pertinaciter priori errori adhæserunt, & propter hoc acriter à S. Augustino ubi supra, impugnati fuerunt.

Pro majori propositæ quæstionis resolutione, pluribus titulis de illa posset dubitari
1. Utrum fides ministri sit de necessitate Sacramenti; quod si esset, citra omne dubium Baptismus ab hæreticis collatus esset invalidus. 2. Utrum hæretici habeant debitam intentionem. 3. Utrum utantur modo sufficienti & non contrario institutioni Sacramenti Baptismi. De 2. & 3. agetur infra. Tantum hîc agimus de primo, secundum quem modum processit decretum seu definitio Stephani Pontificis.

S. Thomas 3. p. q. 64. a. 9. Expressè hoc inquit, & sic resolvit: *Quia minister in Sa-*

Vertical text on the book's spine, likely a library or collection stamp, including the word "BIBLIOTHECA".

cramentis instrumentaliter operatur, non agit in virtute propria, sed in virtute Christi, sicut autem pertinet ad propriam virtutem hominis, charitas, ita & fides. Vnde sicut non requiritur ad perfectionem Sacramenti quod minister sit in charitate, sed possunt etiam peccatores Sacramenta conferre, ita non requiritur ad perfectionem Sacramenti, fides eius. Sed infidelis potest verum Sacramentum præbere, dummodo cætera adsint, quæ sunt de necessitate Sacramenti.

Objicies tamen 1. Extra Ecclesiam non est salus, sed hæretici sunt extra Ecclesiam, ergo ab ipsis non potest conferri Baptismus, qui est Sacramentum salutis.

Resp. Licet hæreticus minister sit extra Ecclesiam, non tamen is qui ab ipso suscipit Sacramentum consequitur salutem extra Ecclesiam, eo quod suscipiat Sacramentum Ecclesiæ, licet collatum ab eo qui est extra Ecclesiam.

Objicies 2. verba S. Ambrosii, lib. de iis qui mysteriis initiantur c. 4. circa med. Est enim in aliquibus aqua mendax, non sanat baptismus perfidorum, non mundat, sed polluit. Resp. Ex illis verbis tantum colligi non licere adulo suscipere baptismum ab hæretico propter Excommunicationem, & ideo, inquit S. Th. ubi supra ad 3. Sacramentum quidem confert, scilicet hæreticus, sed peccat conferendo; & similiter ille qui ab eo accipit Sacramentum; & sic non percipit rem Sacramenti, scilicet gratiam mundan-

tem,

tem nisi fortè per ignorantiam excusetur.

ARTICULUS II.

An Baptismus collatus ab hæreticis sit invalidus defectu debite intentionis.

QUOD intentio ministri requiratur in collatione cujuscumque Sacramenti, est certum. De quo agit S. Thom 3. p. q. 64. a 8. *Quia, inquit, ea que in Sacramentis aguntur possunt diversimodè agi, sicut ablutio aqua, que fit in baptismo, potest ordinari & ad munditiam corporalem & ad sanitatem corporalem, & ad ludù, & ad multa alia hujusmodi, & ideo oportet quod determinetur ad unum. Et ne dicatur, quod actio instrumenti non perficitur secundum intentionem instrumenti, sed secundum intentionem principalis agentis, qui in Sacramentis est Christus Dominus, quâ ratione præcedenti articulo ex eodem S. Doctore probavimus fidem ministri non requiri ad validitatem baptismi. Ipse respondet ad 1. dando differentiam inter instrumenta inanimata & animata, videl. *Quod instrumentum inanimatum non habet aliquam intentionem respectu effectus, sed**

sed loco intentionis est motus, quo movetur à principali agente. Sed instrumentum animatum (sicut est minister) non solum movetur, sed etiam quodammodo movet seipsum, in quantum suâ voluntate movet membra ad operandum Et ideo requiritur ejus intentio, quâ se subjiciat principali agenti

Inquirendum ergo est qualis intentio ad valorem Baptismi, & aliorum Sacramentorum requiratur. Quod S. Doctor resolvit verbis immediatè sequētibus, ut scilicet intendat facere quod facit Christus & Ecclesia. Quod etiam exprimitur clarè in Concilio Florentino, quod decernit Sacramenta perfici personâ Ministri conferentis Sacramentum, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia. Baptizans enim cum sit Minister Christi, per Ecclesiam operari debet & secundum intentionem Ecclesiæ.

Sed hinc alia & præcipua difficultas exurgit, quidnam sit intendere facere quod facit Ecclesia. Si enim hoc intelligi debeat de vera Ecclesia Catholica, quæ est Romana, nullus hæreticus habebit debitam intentionem, cum hoc ipso quòd hæreticus sit, non credat Ecclesiam Romanam esse veram Ecclesiam, quam proinde abominatur. Tum etiam, quia moderni hæretici non credunt per baptismum tolli peccatum originale, sed vel illud non admittunt, vel saltem sustinent hoc Sacramentum tantum esse signum ablationis peccati originalis.

Resp.

Resp. Quòd non sit alia intentio Ecclesiæ Catholicæ, quàm intentio Christi, in conferendo aut conficiendo Sacramenta. Licet igitur hæreticus non agnoscat Ecclesiam Catholicam ut veram, imò ipsam abominetur, & consequenter nolit suam intentionem illi Ecclesiæ ut tali conformare, per hoc tamen quod intendat facere quod Christus instituit, virtualiter habet eandem intentionem, quam habet etiam vera Ecclesia Catholica, quæ est Romana. Multò minus obest alius error, quod per Baptismum non tollatur peccatum originale; quia enim minister in Sacramentis instrumentaliter tantùm operatur, non agit in virtute propria, sed in virtute Christi, qui est causa principalis. Ideo quidquid credat baptizans de effectu hujus Sacramenti, ipsum validè confert, si adsint cætera. Quod declarat S. Thomas ubi supra art. 9. ad. 1. *Non obstante infidelitate potest intendere facere id quod facit Ecclesia, licet æstimet id nihil esse, & talis intentio sufficit ad Sacramentum, quia sicut dictum est, minister Sacramenti agit in persona totius Ecclesiæ, ex cujus fide suppletur id quod deest fidei ministri. Et sic etiam sufficit intendere baptizare secundùm intentionem & institutionem Christi.*

ARTICULUS III.

*Vtrum aliquando iterandus sit baptismus,
sub conditione.*

DE hoc agit S. Thomas 3. p. q. 66. a. 9. ubi docet numquam baptizatum esse rebaptizandum absolute. 1. Quia Baptismus est spiritualis regeneratio, unius autem non est nisi una generatio. 2. Quia per Baptismum in morte Christi baptizamur, secundum illud Rom. 6. 3. *Quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus,* per quam mortem morimur peccato, & resurgimus in novitate vitæ; Christus autem semel tantum mortuus est. 3. Quia Baptismus imprimit characterem, qui est indelebilis, & cum quadam consecratione datur: unde sicut aliæ consecrationes non iterantur in Ecclesiâ ita nec Baptismus. 4. Quia Baptismus principaliter datur contra originale peccatum, unde sicut ipsum non iteratur, ita etiam nec Baptismus.

In solutione tamen ad 3. admittit hæreticos Paulianistas & Cataphrygas, si ad fidem Catholicam convertantur, esse rebaptizandos; conformiter ad Conc. Nicenum 1. Can. 19. eo quod non Baptizent in nomine SS. Trinitatis.

Quo-

Quotiescumque igitur nullum omnino est dubium de validitate grave esset peccatum sacrilegij Baptismum iterare, nullum autem censeretur debet esse dubium de eo quod moraliter certum est. Et tunc ne quidem sub conditione potest iterari, quia sic moraliter censetur rebaptizari. Moralis autem certitudo haberi potest ex testimonio saltem unius fide digni, ut colligi potest ex c. *Parvulos* de Consec. ubi dicitur: *Parvulos qui à parentibus subtracti sunt, & an baptizati sint, an non, ignoratur; ut hos baptizare debeas secundum Patrum traditiones, si non fuerit qui testificetur, ratio poscit.* Et c. placuit immediate subsequenti ex Conc. Carthag. v. placuit de infantibus: *Quoties non inveniuntur certissimi testes, qui eos baptizatos sine dubitatione esse testentur, neque ipsi sunt per aetatem idonei de traditis sibi Sacramentis respondere, absque ullo scrupulo eos esse baptizandos, ne ista trepidatio eos faciat Sacramentorum purgatione privari.* Tunc ergo poterit baptismus absolute conferri; sicut etiam quando moraliter est certum baptismum fuisse invalidum, sive ratione materiae, ut si collatus fuerit per aquam rosaceam, aut aliquem alium liquorem distinctum ab aqua naturali, sive ratione formae non debite prolatae.

Sub conditione autem iterari debet quando est iusta ratio dubitandi de valida collatione. Quod innuitur in cap. *veniens* de Presbytero non baptizato, ubi dicitur non
intelli-

intelligitur iteratum, quod ambigitur esse factum. Iusta autem ratio dubitandi est, quando parentes aut tutores, aut quorum intererat, & qui rem scire potuerant non recordantur, aut prudenter dubitant de Baptismo validè collato. Aut licet constet de actu externo, cum fundamento dubitant, an certa aut tuta forma sit adhibita. Videl. si baptizans usus sit hac forma: Ego te baptizo in nomine Genitoris, Geniti, & Procedentis ab utroque, vel simili aliâ dubiâ.

Quando autem sub conditione iteratur, ordinavit Alexander III ut habetur c. de quibus, hunc modum: *De quibus dubium est an baptizati fuerint, baptizentur his verbis: si baptizatus es, ego non te baptizo, sed si nondum baptizatus es, ego te baptizo.* Ubi tamen abest scandalum, non opus est illa verba exterius proferre, sed sufficit ea interius intendere. Quando tamen publicè hoc fieret, conditio ista exterius exprimenda esset, ut omnibus pateat quòd non absolutè, sed sub conditione tantùm baptismus iteretur.

Difficultas ista magis urgeri potest circa baptismum modernorū hæreticorum. Eo quod Synodus 2. Mechliniensis 1608 tit. 3. de Baptismo cap. 6. sic decernit: *Quia frequens experientia docet, modernos hæreticos, sæpe contra receptam Ecclesie consuetudinem, & antiquissimam traditionem baptizare, uno aquam fundente, alio formam ipsam pronuntiante,*

ab

ab hæreticis (qui non sunt ad baptizandum admittendi, ubi aliquis Catholicus præsto est) baptizati, similiter sub conditione baptizentur. Et idem mandatur in Pastoralis ejusdem Diœcesis.

Licet igitur superius art. 1. dixerimus baptizatos ab hæreticis non esse denuo baptizandos, tamen expressè addidimus, nisi aliquid aliud obstet, sicut in prædictâ Synodo opponitur id quod verè obstat, videlicet si uno aquam fundente, alius formam proferat; in quo casu forma falsa est, quia Minister formam proferens falso dicit se baptizare cum non ipse, sed aquam infundens verè abluat seu baptizet. Sic etiam resolvit S. Thomas 3. p. q. 66. art. 5 4. *Si duo convenirent, quorum unus esset mutus, qui non posset proferre verba, & alius carens manibus, qui non posset exercere actum, non possent ambo simul baptizare, uno dicente verba, & alio exercente actum.* In illis autem casibus non tantùm sub conditione, sicut quando dubium est, sed absolutè ita baptizatus baptizandus esset, quia certum est talem baptismum invalidum esse. Quia verò jam non amplius solet apud hæreticos, aut rarissimè talis modus observari, non debet facilè baptismus reiterari sub conditione, nisi aliquid aliud simile obstiterit.

ARTICULUS IV.

Qualis ablutio requiratur.

DIversi fuerunt in Ecclesia modi observa-
ti in ablutione Baptismi, aliquando enim
totum corpus abluetur, ita ut positi in Sacro
Fonte aut mergerentur, aut toto corpore per-
funderentur qui baptizandi erant, uti refertur
c. *Prima* de consecr. ex S. August. ad Neophy-
tos: *In hoc ergo Fonte antequam vos toto corpore
tingeremus, interrogavimus, Credis? &c.* & hoc
modo creditur baptizatus Constantinus Mag-
nus à S. Sylvestro Papa. Et iste modus adhuc in
multis locis observatur.

Aliquando autem fiebat ablutio per trinam
immerfionem, ut habetur c. *si quis* de con-
secr. ubi mandatur Presbyter aut Episcopus
deponi, qui non trinam merfionem unius my-
sterij celebrabat, sed semel mergebat in Baptis-
mate Et similiter decernitur ibidem in sequen-
tibus c. *de Trina* & c. *eodem modo*.

Interdum verò in usu erat unica merfio, uti
habetur c. *propter vitandum*, ubi ex Zachar.
Pap. sic dicitur: *Propter vitandum Schismatis
scandalum, vel heretici dogmatis usum, simpli-
cem teneamus Baptismatis merfionem.*

Rationem autem hujus diversitatis affig-
nat S. Thomas 3. p. q. 66. a. 8. in corp. In
prin-

principio nascentis Ecclesie quidam de Trinitate malé sentiebant, Christum purum hominem esse asserentes, nec dici filium Dei, & Deum, nisi propter meritum eius quod precipue fuit in morte, ideo non baptizabant in nomine Trinitatis, sed in commemoratione mortis Christi, & una immersione; quod reprobatur in primitivâ Ecclesiâ &c. Postmodum verò inolevit quorundam Scismaticorum & hereticorum error, homines rebaptizantium, sicut de Donatistis Augustinus Narrat super Ioannem tract. 11. Ideo in detestationem erroris eorum fuit statutum in Concilio Toletano. 4. Can. 3 quod fieret una immersio. Et statim infra: Sed cessante tali causâ communiter observatur in baptismo trina immersio.

Quandoque autem non per immersionem, sed per aspersionem vel effusionem: De quâ S. Thomas ibid. art. 7. Quamvis, inquit, tutius sit baptizare per modum immersionis, quia hoc habet communior usus (scil. tempore ipsius) potest tamen fieri baptismus per modum aspersionis, vel etiam per modum effusionis, secundum illud Ezech. 36 effundam super vos aquam mundam: sicut S. Laurentius legitur baptizasse. Et precipue propter necessitatem, vel quia est magna multitudo baptizandorum, ut patet Act. 2. & 4. ubi dicitur quod crediderunt unâ die tria millia, & aliâ die quinque millia. Quandoque autem potest imminere necessitas propter paucitatem aqua, vel propter debilitatem ministri qui non potest sustentare baptizandum, vel propter

L

debi-

debilitatem baptizandi cui posset imminere periculum mortis ex immersione. Et ideo dicendum est quod immersio non est de necessitate Baptismi. Servanda tamen in hoc praxis Ecclesiæ in qua Baptismus confertur.

Supereft jam difficultas de aspersione, quantum illa esse debeat, ut sufficiat; motus autem sui hoc specialiter tangere propter aliquos hæreticos ministros, qui tam leviter caput baptizandi aspergunt, ut aliquando unica sola gutta ipsum tingat.

Certum autem debet esse quod tanta requiratur aspersio, ut vera ablutio censi possit, alioquin non verificaretur forma; Baptizo enim latinè idem est quod abluto. Et ideo omnes Theologi asserunt proximam materiam hujus Sacramenti esse abluitionem, remotam verò aquam naturalem. Quod autem possit Baptismus conferri per infusionem imò solam aspersionem clarè docet S. Thomas ubi sup. art. 7 ubi dicit: *Aqua assumitur in Sacramento Baptismi ad usum corporalis abluitionis, per quam significatur interior ablutio peccatorum, ablutio autem fieri potest per aquam non solum per modum immersionis sed etiam per modum aspersionis vel effusionis.*

Sed quia jam specialiter loquimur de aspersione, quæritur utrùm quæcumque etiam minima aquæ aspersio sufficiat, etiã unius guttæ.

Vasquez affirmat ad q. 66. a. 3. c. 4. n. 32. & se fundat 1. in cap. *Debitum* de Baptismo (quod

(quod dicit esse Innocentij IV cùm tamen sit Innocentij III.) In isto autem capite nihil planè de hoc tangitur, sed tantùm agitur de Judæo qui seipsum baptizaverat, imo in toto illo titulo de Baptismo, nihil habetur quòd pro illa sententia possit conferre. 2. Dicit Innoc. hâc uti ratione: Quia licet in verbis sit præscripta forma certa, in aqua non est præscripta, nec definita aliqua quantitas pro materia hujus Sacramenti, ac proinde minima, etiam sola unica gutta sufficet. 3. Probat ex modo loquendi Tertulliani lib. de Baptismo, ubi hoc Sacramentum vocat tinctionem: minimâ autem guttâ aquæ homo dici potest tingi, tinctio enim significat tantùm tactum madidum.

Dicendum tamen, quod sicut ad validum Baptismum requiritur vera ablutio, ita ad veram abluionem plus requiritur quàm tactus parvæ guttæ aquæ. Sic tenet Sylvius ad articulum 7. q. 66. Layman lib 5. de Sacram. tract. 1. c. 3. n. 1. corol. 3. Præpositus, Suarez & alij passim. Suarez autem 3. p. q. 66. a. 4. disp. 20. sect. 2. describit bene abluionem, quòd fieri debeat per contactum aquæ cum quadam successione, seu successiva effusione partium aquæ, per partes corporis. Hoc enim colligitur ex significatione vocis *abluo* in communi modo concipiendi omnium; non enim sufficit solus contactus, quia aqua consistens in vase, aut jacens super terram, licet illam

contingat, non dicitur abluere. Et similiter potest contingere, quòd aliqua guttæ aquæ factâ ablutione corpori seu capiti adhæreant, quæ tamen per hoc non dicentur ipsum abluere, requiritur proinde contactus aquæ successivus, ut sit vera ablutio. Ac proinde si aliter fieret per solam levem asperisionem digito factam, ut aliqui solent facere, sic baptizatus, saltem sub conditione esset rebaptizandus, quia dubium esset de validitate istius Sacramenti.

Ad 1. fundamentum Vasquez, ex dictis patet quòd malè pro se adducat decretum Innocentii Papæ qui de hoc nihil habet.

Ad 2. verò etiam patet quod licet explicitè non sit determinata quantitas aquæ requisita, implicitè tamen & virtualiter, hoc est determinatum per hoc quod requiratur ablutio prout ipsum nomen sonat. Et in S. Scriptura vocatur *Lavacrum*.

Ad 3. Quòd Tertullianus debeat intelligi de illa tinctione quæ est ablutio, non autem de illa tinctione quæ dicit solum contactum mandidum: omnis autem ablutio est tinctio, non tamen omnis tinctio est ablutio.

Duo alia supersuat argumenta, quorum primum est: Si sola tinctio unius guttæ non sufficeret ad validum Baptismum, impossibile fuisset id quod habetur Act. 2. v. 41. quòd Apostoli baptizaverint simul circiter tria millia; & Act. 4. v. 4. quòd crediderint

virorum

virorum quinque millia, qui indubiè statim baptizabantur, quod aliter fieri non poterat nisi per aspersionem, ita ut ad aliquos fortè vix una gutta potuerit pertingere. Ad hoc argumentum optimè satisfacit Soto in 4. dist. 3. quæst. unic. ad articulum 7. sub finem: videlicet quod nullatenus sit credendum illos noviter conversos, ita temerè & in confuso fuisse aquâ baptismali resperfos; alioquin multos non attigisset, nisi fortè tantum super vestes. Censendum ergo est, quòd transibant coram singulos ministros, qui indubiè plures erant, ita ut tres vel quatuor simul aspergerent, aut ipsis aquam infunderent, quod congruè satis fieri poterat.

2. Arg. est: Quia unica sola gutta aquæ benedictæ aspersa super frontem aut faciem sufficit ad effectum, propter quem sumitur: ergo similiter unica gutta aquæ aspersa sufficit ad baptismum.

Resp. Magnam esse disparitatem; quia Baptismus causat effectum suum scil. gratiam ex opere operato, Aqua benedicta tantùm ex opere operantis. Præterea quia sumptio aquæ benedictæ non vocatur ablutio, sicut baptismus qui inde nomen sumpsit.

ARTICULUS V.

*Vtrum aqua rosacea sit materia Batismi:
saltem in casu necessitatis.*

IN aliquibus locis hæreticorum aliquando contigit, & fortè adhuc de facto contingit, quòd pueri Magnatum baptizentur in aquâ rosaceâ. Ac proinde meritò inquiritur utrum valide, & an sic baptizatis tantùm sub conditione baptismus iterandus sit. Loquimur autem de aquâ rosaceâ quæ merè expressa est ex succo rosarum, non autem quæ est naturalis cum admixtione aquæ rosaceæ in parva abundantia: S. Thomas 3. p. q. 66. a. 4. 5 sic resolvit: *Aqua rosacea est liquor rose resolutus, unde in eâ non potest fieri baptismus, & eâdem ratione nec in aquis Alchymicis, sicut nec in vino. Nec est eadem ratio de aquis pluvialibus quæ generantur ex majori parte ex sublimatione vaporum resolutorum ex aquis, minimum autem est ibi de liquoribus corporum mistorum, qui tamen per huiusmodi sublimationem virtute nature, quæ est fortior arte, resolvuntur in veram aquam, quod ars facere non potest, unde aqua pluvialis nullam proprietatem retinet alicujus corporis mixti, quod de aquis rosaceis & aquis Alchymicis dici non potest.*

Dicen-

Dicendum ergo numquam licitè, imo nec validè conferri Baptismum in aqua rosacea; unde in illa baptizatus, denuò absolutè est baptizandus. Pro qua sententia Diana p. 5. tract. 3. Resol. 2. adfert ultra 50. Auctores, qui præcipuè fundantur in Conc. Florent. sub Eugenio IV. ubi expressè declaratur materiam Baptismi esse aquam naturalem: *Materia hujus Sacramenti est aqua vera & naturalis.* Et idem definitur in Conc. Trid. sess. 7. can. 2. *Si quis dixerit aquam veram & naturalem non esse de necessitate Baptismi, &c. Anathema sit.*

Non desunt tamen aliqui auctores, qui putant probabile esse quòd aqua rosacea sit vera aqua, ac proinde, saltem in necessitate adhibendam esse, tanquam materiam dubiam. Quam sententiam nullatenus approbamus, quidquid tamen de hoc sit, taliter baptizatus rebaptizandus est, saltem sub conditione.

ARTICULUS VI.

Vtrum liceat tradere infantem hereticum Ministro Baptizandum,

DE Ministro baptismi sic loquitur Conc. Florent. *Minister hujus Sacramenti est Sacerdos, cui ex officio competit baptizare:*

in causâ autem necessitatis non solum Sacerdos vel Diaconus, sed etiam laicus & mulier, imo & paganus & hereticus baptizare potest, dummodo formam servet Ecclesia, & facere intendat quod facit Ecclesia. Ex quibus verbis habemus quod solus Sacerdos ex officio sit minister, ita ut extra casum necessitatis à nullo alio possit Baptismus cõferri. In absentia Sacerdotis adhibendus primò Diaconus, si adsit. Post ipsum vir laicus, & in ipsius defectu mulier Catholica, quæ etiam debet viris infidelibus præferri. Infideles autem etiam adhiberi possunt in illo casu, dum nullus fidelis haberi potest.

Hic autem agimus de Baptismo solemnî, extra casum necessitatis: Et dico quod non liceat ministro hæretico tradere infantem publicè baptizandum, & hoc etiam in casu quo sub gravi pœnâ sive pecuniariâ sive etiam exilij, imo etiam mortis ad hoc parentes adigerentur. Quoad multam pecuniariam in multis locis hæreticorum est expressum mandatum, quòd pauperes præcipuè, cogunt ne proles suas aliter quam è suis pseudo-ministris in suis Ecclesiis, permittant baptizari.

Hanc nostram resolutionem probat Lessius in suo opere Posthumo v. *Baptismus* casu i. Quia Baptismus est actus Religionis, maximè quando fit publicè, ac proinde hoc esset tacitè profiteri hæreticum talis Religionis esse verum ministrum. Ac proinde hoc

num-

numquam erit licitum, sicut non est licitum parere, dum aliquid præcipitur in odium fidei, seu veræ religionis. Unde infert, hoc nefas esse saltem suis manibus offerre infantem hæretico ministro baptizandum.

Quæ ratio magis roborari potest, si consideretur bene formularium seu cæremonia quæ in solemnibus Baptismo uti solent, quod videri poterit retrò in ipsorum Bibliis in quo sic habetur flandricè:

Vermaninghe aen de Ouders
ende die mede ten Doop
komen

G Heliefde in den Heer Christo, ghy hebt ghehoort dat den Doop een Ordeninghe Godts is, om ons ende onse zade sijn verbondt te versiegelen, daerom moeten wy hem tot dien eynde, ende niet uyt ghewoonte oft superstitie ghebruyken. Op dat het dan openbaer worde, dat ghy also ghesint zijt, sult ghy van uwen t'weghen, hier op ongeveynsdelyck antwoorden.

Eerstelijck, hoe wel onse kinderen in sonden ontfanghen ende gheboren zijn,

LS

ende

ende daerom alderhande ellendigheydt, ja de verdoemenisse selfs onderworpen, Oft ghy niet en bekent datse in Christo gheheylight zijn, ende daerom als lit-maten syner ghemeeynte behooren ghedoopte te zijn ?

Quibus verbis profitentur pueros sanctificatos esse, ac membra Ecclesiae ante baptismum, ac proinde non sanctificari per hoc Sacramentum: & statim sequitur:

Ten anderen oft ghy de leeringe die inde oude ende niuwe Testament, ende in de Artickelen des Christelücks geloofs begrepē is, ende in de Christelijcke Kercke alhier gheleert wordt, niet en bekent de waerachtighe Leere der saligheydt te wesen, Quæ est formalis professio religionis hæreticæ.

Ten derden oft ghy niet en beloofst, ende voor u neemt dese kinderen, als sy tot haer verstandt sullen ghekomen zijn, een jeghelijck de sijne, waer van hy vader oft ghetuyghe is, in de voorseyde Leere nau vermoghen te onder-wyfen, ofte te doen, ende te helpen onder-wyfen? Est promissio perversionis puerorum per hæreticam instructionem. Et statim sequitur promissio ad singula, his verbis. Antwoorde. Jae wy. Et postea sequitur forma Baptismi.

Ex

Ex quibus satis colligitur potius quasvis pœnas sive multas, sive exilium, imo quasvis tormenta, etiam mortem subeundam esse, quàm cum tali professione sectæ hæreticæ tradere pueros suos baptizandos hæretico ministro. Imo non licebit tali Baptismo assistere: quia omnes præsentés censentur talibus interrogationibus annuere, quæ est manifesta abnegatio externa fidei Catholicæ, & hoc in occasione quando maximè urget necessitas fidem profitendi, & hæresi resistendi. Et melius esset non baptizari pueros quàm tali modo.

Quid si sine talibus interrogationibus paratus sit hæreticus minister pueros baptizare? Resp. Quod sic etiam non licebit, extra casum necessitatis. Publicè autem talis necessitas non habet locum. Et sicut supra ex Lessio ostendimus, hoc esset communicare hæreticis in divinis, & tacitè ipso facto ipsorum falsam Religionem approbare.

Unde in primitivâ Ecclesiâ Catholici potius mori elegerunt, quàm ab hæreticis Sacramenta recipere. Uti inter alios fecit S. Martyr Hermenegildus, qui eò quòd nollet ab Episcopo Ariano, ab hæretico patre ad hoc missio, Communionem accipere, ipso Patre mandante gloriosum subiit martyrium. Quod autem à quibusdam tepidis Catholicis ista fiant, inde contingit, quòd vel

nulla, aut valdè mortua fides in ipsis sit res-
 dua Et timeant magis illos qui bona tempo-
 ralia requirunt, aut etiam corpus occidunt,
 quàm illum qui animam simul, & corpus per-
 dere potest in gehennam.

ARTICULUS VII.

*Virum Mater Catholica curare possit pue-
 rum à Catholico Sacerdote baptizari
 quem Pater hæreticus vult baptizari ab
 hæretico ministro.*

Hoc dubium movet Lessius ubi supra v.
Baptismus casu 2. Et respondet affirma-
 tivè, dicens expedire ut talis infans à Catho-
 lico ministro ritu Ecclesiæ baptizetur ante-
 quam hoc fiat ritu hæretico ab hæretico mi-
 nistro, & quòd mater Catholica jus habeat
 ut ipsum sic curet baptizari, nec referre quòd
 secundò baptizatur jussu patris hæretici quia
 ad hoc mater tantùm permissivè se habet.

Sed ista resolutio non caret difficultatè.
 Unde judico quòd mater tunc monere debe-
 ret patrem, quòd infans baptizatus sit, ne Bap-
 tismus reiteretur.

Quid si Sacerdos haberi non possit, nec vir
 Catholicus. An baptizari potius debeat à
 muliere

muliere Catholica quàm à ministro hæretico ?

Resp. Affirmativè, tum quia, ut supra diximus, in Concil. Florentino mulier præfertur hæreticis & paganis in hoc ministerio. Tum quia censeri debet, tunc esse casum necessitatis in quo licitum est mulieri baptizare.

ARTICULUS VIII.

Virum Catholicus ut patrinus suscipere possit puerum ab hæretico ministro baptizandum.

Layman lib. 5. tract. 2. c. 9. n. 6. respondet affirmativè & hoc censet maximè licere in Germania, & aliis partibus, ubi est communicatio & pax hæreticorum cum Catholicis, ubi etiam passim inter ipsos matrimonia celebrantur.

Probat autem hoc 1. Quia officium Patrini nihil aliud est quàm externâ susceptione profiteri, quod puerum spiritualiter genitum, Sacrà undâ Baptismatis; suscipiat in curam suam, tamquam ejus nutritius spiritualis & pædagogus, quod non impeditur per hoc quod puer ab hæretico Ministro baptizetur.

2. Quia Patrinus Catholicus suscipiendo

ex sacro fonte baptizatum à Ministro hæretico, neque activè neque passivè concurret, aut ullo alio modo cooperatur ad indebitam ministracionem Baptismi. Interim verò impedit, ut baptismus qui indebitè, seu non servatis accidentalibus cæremoniis Ecclesiæ à prædicante ministrandus erat, minus malè & incongruè administretur. Cùm enim alioquin patrinus hæreticus adhibendus fuisset, qui tacitè profiteretur se prolem Ecclesiæ genitam, & ab eâdem receptam, in hæresi instructuram esse, hoc nefas impedit Catholicus.

3. Quod si Catholicus infantem suscipere renuat, quia ab hæretico Prædicante baptizatur, causam scandali præbere poterit, existimantibus hæreticis, ideo eum refugere, quod ipsorum Baptismum tanquam invalidum contemnat & abhorreat.

Nihilominus negativè respondendum est Quæsito, cum Navarro lib. 1. Consil. lit. de constit. consil. 1. num. 66. Et Thomâ à Jesu Maria de convers. lib. 3. p. 2. §. 4. Et Verricelli de Apostol. Mission. q. 124. qui dicit sic censuisse S. Congregationem 1642. 17. Septembris. Idem etiam tenent Lessius ubi supra casu 1. Castro Palaus tom. 4. tract. 19. Et Franc. Lugo de Sacram. lib. 2. cap. 7. num. 39.

Prob. eisdem rationibus quibus supra probatum fuit, quod non liceat tradere infantes
baptiz

baptizandos hæreticis Ministris. Tum propter interrogationes & promissiones quæ in Baptismo ab ipsis exiguntur, prout retuli ex ipsorum formulario. Tum quia est tacita approbatio ritus ipsorum, & quasi legitimi ministerij Sacramenti. Tum etiam quia Patrinus, licet non expressè, implicite tamen promittere censetur se instructurum infantem in ipsorum religione, in quem finem ab ipsis adhibetur, & hoc licet non exigeretur expressa de hoc promissio.

Et per hoc patet solutio primi & secundi fundamenti Patris Layman, quia suscipiendo puerum activè concurrat ad id ad quod assumitur. Nec puto quod ipse illam sententiam tenuisset, si vidisset illud formularium.

Nihil autem refert quod alioquin adhiberetur patrinus hæreticus; non enim facienda sunt mala, ut eveniant bona, aut ut majus malum impediatur.

Nec tertium ipsius fundamentum urget, tale enim scandalum esset acceptum non datum; existimare enim deberent id quod verum est, quòd vir Catholicus ideo hoc recusaret, non quia ipsorum baptismus habeatur pro invalido, sed quia illicitè confertur ab ipsis, & quia contemnunt ritus & cæremonias Ecclesiæ, in cujus odium illam promissionem conformiter ad ipsorum formularium exigunt.

Notant

Notant tamen Castro Paulus & Franc. Lugo excusari posse Patrimum Catholicum si hoc faciat ex gravi metu periculi, quod sibi aut familiæ suæ immineret. Sed talis metus non potest excusare virtualem abnegationem fidei Catholicæ & implicitam saltem professionem seu approbationem Religionis hæreticæ. Licet etiam expressè protestetur se infantem velle instruere in fide Catholica. Præterquam quòd sic non evaderet periculum quod sibi timet, sed majus odium incurreret. Nec etiam sic protestanti concederetur instructio pueri, & sic suæ obligationi satisfacere non posset.

ARTICULUS IX.

An parentes Catholici adhibere, aut admittere possint Patrimum hæreticum pro suis prolibus.

Respondeo negativè. Sic omnes Doctores unanimiter tenent. Suarez 3. p. q. 97. a. 7. Præpositus ibidem. Candidus tomo I. disp. 16. a. 4. dub. 12. Et Verricelli ubi sup. Et Alij.

Prob. 1. hæretici sunt incapaces muneris Patrini, cujus est in defectu aliorum puerum in Baptismo susceptum in fide instruere, quòd rectè

rectè fieri non potest ab eo qui à verâ fide aberrat. Et tamen si hoc se facturum promittat, non est ipsi credendum, cum moraliter hoc bene fieri nequeat ab eo qui ab illâ fide, in quâ puer susceptus instruendus est, defecit.

Nec etiam refert quòd rarò hoc fieri debeat à Patrinis, cum parentes Catholici sufficientem curam sint adhibaturi, aut per seiplos, aut per magistros Catholicos, aut per suos Pastores, aut alios quibus proles suas instruendas committent. Hoc enim per accidens est, semper enim Patrinus ratione muneris sui ad hoc teneretur.

2. Ob periculum perversionis, quod ex hoc natum est sequi; si enim ante sufficientem ætatem, aut instructionem, parentes Catholici moriantur, Patrinus, jus habebit ut à se suscepta proles in fide instruatur, & cum per hoc contraxerit cognationem spiritualem cum ipsa, & quandam superioritatem patris spiritualis, omnino urgebitur puer ipsi adhærere, ut ab ipso instruatur in fide. Et sic potius corruptor erit, quàm instructor. Ob quam rationem non licet parentibus Catholicis relinquere proles suas tutoribus hæreticis.

Layman tamen lib. 5. tract. 2. c. 9 n. 7. censet id aliquando licitè fieri posse, quando id gravis causa seu necessitas exigit, & dicit hanc esse praxim tam in inferiori quàm superiori Germania, quando non potest haberi ullus Catholicus: quia parentibus, inquit, numquam per-

persuadebitur in Germania ut ipsi jus patrinum designandi adimatur. Cujus fundamenta apud ipsum videri poterunt: quæ tamen sufficienter nostris probationibus excluduntur.

Ob has & similes rationes in Rituali Romano Pauli V. tit. de Patrinis §. penult. expressè ab hoc munere hæretici arcentur. Ulterius inquires quid fieri debeat si commodè haberi non possit Patrinus Catholicus?

Respondeo quòd in tali casu potius non itti debeat patrinus, quàm hæreticus admitti. Sic plerique Doctores tenent contra Layman ubi sup. cap. 9. n. 7. Ratio est, licet enim ex præcepto Ecclesiastico mandetur ut adhibeatur Patrinus in Baptismo, hoc solùm intelligitur si haberi possit, qui ad hoc capax est, videlicet ad instruendum in fide, ubi autem talis haberi non potest, præceptum non obligat. Quod confirmari potest; quia cessante fine legis non tantùm negativè, sed etiam contrariè, secundùm omnes cessat obligatio legis; imo sic potius peccaretur contra legem, quàm observaretur. Sed in casu nostro quando haberi non posset Patrinus, nisi hæreticus, finis istius legis Ecclesiæ cessaret, etiam contrariè ob periculum perversionis infantis suscipiendæ, ergo lex illa Ecclesiastica cessaret nec, ullatenus obligaret. Imo sic potius peccaretur contra legem, aut consuetudinem Ecclesiæ intendentis rectam instructionem, quàm observaretur. Nec dici potest quòd tunc solùm adhiberetur

Patri-

Patrinus tanquam testis Baptismi puero collati; hoc enim falsum est, longè enim differt officium Patrini, ab officio solius testis.

ARTICULUS X.

*Quanam instructio requiratur in adulto
Baptizando.*

HÆc quæstio sæpe potest occurrere, non solum quando primò conversus ad fidem sive à Paganismo, sive Judaismo, sive etiam hæresi Baptizandus est, sed quando ob dubium validi Baptismi in infantia collati, sub conditione debet iterari

Requiritur autem ut adultus Baptizandus sit sufficienter instructus, tam in credendis, quàm in faciendis, hoc est tam in fide; quàm in moribus. Quantum ad fidem loquitur S Thom. 3. p. q. 71. a. 1. ubi sic ait in corp. *Baptismus est fidei Christianæ Sacramentum, cum sit quedam professio fidei Christianæ, ad hoc autem ut aliquis fidem accipiat, requiritur quòd de fide instruatur, &c. Et ideo ante baptismum convenienter præcedit Catechismus, unde & Dominus præceptum baptizandi tradens discipulis, præmittit doctrinam Baptismo, dicens. Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos, &c.*

Es

Et sic etiam Act. 8. Philippus prius catechizavit Eunuchum, & deinde ipsum baptizavit. Quantum ad instructionem in faciendis, sic loquitur S. Basilius hom. 1. de Baptismo: *Et ne quis existimaret (quod aliqui etiam heretici opinati sunt) esse tantum necessariam doctrinam de credendis, non autem de agendis, addit Christus: Docentes servate omnia quaecumque mandavi vobis.*

Praxis autem primitive Ecclesiae erat sedulo curare, ut baptizandi praevie bene exercerentur in Catechismo. Talis autem erat consuetudo: Primò, desiderantes se ad fidem convertere, admittebantur ad res fidei audiendas, antequam formaliter baptismum peterent, & hi vocabantur *Catechumeni*, sive audientes, seu initiandi.

2. Illi qui auditis articulis fidei omnino decreverant se convertere, Baptismum petebant, & nomen suum dabant, ut constat ex S. Dionys. cap. 2. de Eccl. Hierarch. Unde & Clemens Papa Epist. 3. describens ritus Ecclesiae, refert quomodo vocabatur Catechumenus ad Baptismum: *Accedat qui baptismum vult, ad Sacerdotem, & nomen suum det.* Et tunc appellabantur *Competentes*, ut testatur S. Augustin. de fide & oper. cap. 6. Et de seipso lib. 9. confess. cap. 6. loquens de se jam Catechumeno facto, dicit: *Inde ubi tempus advenit, quo me nomen dare oporteret, &c.* In Concil. Constantin. 1. cap. 7. in ordine quem

ser-

servandum præscribit, dicitur: *Primo die Christianos facimus. Secundo Catechumenos. Tertio exorcisamus. Et tunc eos baptizamus.* Christianos autem facere ante baptismum nihil aliud erat, quàm quòd dabant nomen suum, quo declarabant se velle annumerari, & adscribi inter Christianos: nomina autem sua quæ tunc dabant, non erant illa quæ antea habebant, quando erant in paganismo; sed nova quæ ipsimet eligebant, sicut jam Patrini loco infantium baptizandorum nomina imponant.

3. Postquam nomen dederant inchoabatur Catechismus, ut ex prædictis SS. Patribus colligitur, præsertim ex S. Dionys, cap 2. de Eccl. Hierarch. Clemente Epist. 3. Ambros. lib. de iis qui inchoantur. Cyrillo Hierosol. in Catechesibus August. lib. de fide & oper. cap 9. & sequent. Et Tertul. lib. de Baptismo Qui omnes docent Catechumenos illo tempore non solum de fide, sed etiam de moribus & præceptis fuisse instructos. Et insuper jeuniis, orationibus, aliisque piis operibus toto illo tempore fuisse exercitos. Et tunc tandem Baptizabantur. Vide Suarez 3. p. quæst. 71. ad artic. 1. ubi latè describit has & alias ceremonias & exercitia baptizandorum; ubi agit etiam de tempore quo illa instructio & exercitia durabant.

Hæc incidenter tangere volui ut Missionarii inde colligant, non facile ad baptismum esse

esse admittendos illos, qui in adultâ ætate ad baptismum accedunt, nisi bene instructos etiam in moribus. Ad principale ergo quæsitum, Respondeo: non prius esse baptizandum adultum, quàm sufficienter sit instructus de illis quæ sunt credenda, & quoad præcepta tam Decalogi, quàm Ecclesiæ & quoad usum Sacramentorum, saltem eorum quæ necessaria sunt, videlicet Baptismi, Pœnitentiæ & Eucharistiæ, de aliis postea possunt informari. Maximè verò instruendi sunt in illis articulis in quibus errabant ante suam conversionem conformiter ad Rituale Romanum Pauli V. supra relati tract. 2. de fide artic. 7.

Si tamen adeo rudis est baptizandus, & tempus seu occasio tam brevis ut de omnibus illis instrui non posset; sufficiet quod sit instructus in eis quæ sunt de necessitate mediæ, cum promissione Patrini, quod ipsum quam primum sufficienter edocebit.

Uterius inquiri potest, quid agendum sit, si tempus & occasio non permittant ut etiam in illis quæ sunt de necessitate mediæ instruat, nec spes sit similis occasiõis habendæ, an tunc non sufficiet similiter sponsio Patrini, cum tanta sit Baptismi necessitas? Quod etiam quæri posset si sit baptizandus in periculo mortis.

Respondeo negativè: Quia illa quæ sunt de necessitate mediæ ad salutem, etiam sunt de
neces-

necess
Bapti
potest
dispo
fidei
ci ul
fuerit
conden
tanqu
Bapti
Im
etiam
enim
tismu
igno
invit
etiam
Q
tis,
to B
iis q
quid
quod
suffi
fidei
Si n
rint
adu
per
ter
non

necessitate ad justificationem. Cum igitur Baptismus conferat gratiam justificantem non potest licitè conferri nisi habenti sufficientem dispositionem ad gratiam, quæ fit primò per fidem. Quod etiam colligi potest ex illo Marci ult. v 16. *Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit; qui verò non crediderit, condemnabitur.* Præmittitur fides Baptismo, tanquam necessaria dispositio, tam ad ipsum Baptismum, quàm ad salutem.

Imò invalidè conferretur adulto, sic nec etiam notitiam haberet ipsius Baptismi, cum enim requiratur intentio in recipiente Baptismum, talis intentio esse non potest de re ignorata. Multò magis invalidè conferretur invito ut habetur in cap. *Majores* videatur etiam S. Thomas 3. p. q. 68. a. 7. & 8.

Quantùm ad illos qui sunt in periculo mortis, si sufficienter instrui possint de Sacramento Baptismi, etiam facilè doceri poterunt de iis quæ necessaria sunt necessitate medii, non quidem ut diu retineant, si adeo rudes sunt, quod in illo statu non est necessarium, sed ut sufficienter capere possint ad unum actum fidei, qui & pro Baptismo & salute sufficiet. Si ne quidem hoc possint & tales semper fuerint, aliquando judicari poterit quòd non sint adulti, hoc enim non habent per ætatem, sed per usum rationis, in quo Missionarii prudenter debent procedere. Et sic tanquam parvulos non adultos ipsos baptizare.

ART I-

ARTICULUS XI.

De Ceremoniis quibus modò Ecclesia utitur in Baptismo.

Non sum intentionis ut exactè discurram de hac materia, nisi solùm quantum ad hoc ut Pastores & Missionarii sufficientem habeant notitiam ceremoniarum, quibus ritu Ecclesiæ utuntur, ne quasi cæco modo illas adhibeant, & ut fideles instruant de illis quæ hæretici irrident, & contemnunt sicut enim Sacramenta signa sacra sunt à Christo Domino instituta, sic etiam Ecclesia ceremoniis utitur, antiquâ traditione stabilitis, quæ etiam sacrâ aliquâ significatione mentes fidelium, ad Sacramenta dignius administranda aut recipienda disponunt.

Utar igitur in hoc sicut in similibus doctrinâ Angelici Doctoris qui pro more suo accuratè quantum ad propositum opus est, dilucidat. Ipse igitur 3. p. q. 71. a. 2. agit de Exorcismo & simul de aliis ritibus in Baptismo solitis adhiberi.

In primis circa antiquitatem Exorcismi qui fit ante Baptismum adducit auctoritatem Cælestini Papæ I. in Epist. ad Episcopos Galliæ c. 12. in princip. tom. 1. Conciliorum ubi sic dicit: *Sive parvuli, sive juvenes ad regenera-*

tionis

tionis
vita a
bus Cl
jiciat
S. Tho
facere
operis
bis no
autem
Bapti
aliqui
origin
venier
nes p
pedia
cat e
loqui
Cæle
dogm
spirit
quân
dicit
dos
Prop
ad sig
tio c
verb
zanc
abre
S. D
zanc

tionis veniant Sacramentum, non prius fontem
vite adeant, quàm Exorcismis & exsufflationi-
bus Clericorum, spiritus immundus ab eis ab-
jiciatur. In corp. verò articuli sic prosequitur
S. Thomas: Quicumque sapienter aliquod opus
facere proponit; prius removet impedimenta sui
operis: unde dicitur Hierem. 4. v. 3. novate vo-
bis novale, & nolite serere super spinas. Diabolus
autem hostis est humane salutis, quæ homini per
Baptismum acquiritur; & habet potestatem
aliquam in hominem ex hoc ipso, quod subditur
originali peccato, vel etiam actuali. Vnde con-
venienter ante Baptismum expelluntur demo-
nes per Exorcismos, ne salutem hominis im-
pediant: Quam quidem expulsionem signifi-
cat exsufflatio De hac exsufflatione expressè
loquitur Dionys. c. 2. de Ecclesia Hierar. uti
Cælestinus Papa supra: Et S. August. de Eccl.
dogm. c. 31. dicit Exsufflationibus Clericorum
spiritum immundum abigi, tam à parvulis
quàm ab adultis. Dionys. autem loco jam citato
dicit ipsos adultos Catechumenos baptizan-
dos, solitos esse ter exsufflare dæmonem.
Propriè tamen id convenit ministris Ecclesiæ
ad significandam efficaciam; unde & increpa-
tio cum imperio adjungitur, his aut similibus
verbis: *Maledicte exi foras. nisi fortè ipsi bap-
tizandi etiam ter exsufflabant, significando
abrenuntiationem dæmonis, quod tempore
S. Dionysij apparenter fiebat, quando bap-
tizandus collocabatur versùs occidentem, cum*

M

por-

porrectione manûs , tunc enim jubebatur tertio Satanam exsufflare, & quæ abrenuntiationis sunt profiteri.

Pergit S. Thomas ad secundam ceremoniam , quæ est manûs impositio cum benedictione: *Benedictio autem*, inquit, *cum manûs impositione præcludit expulso viam ne redire possit.* Hujus ceremoniæ meminit Clemens Papa l. 7. constit. Apost. cap. 30. & 40. & August. lib. 2. de peccatorum meritis & remiss. c. 26. ubi docet catechumenos secundum quemdam modum suum , per signum Christi , & orationem manûs impositione sanctificari : quo significatur hanc manûs impositionem habere conjunctam orationem Sacerdotis cum signo Crucis.

Uterius prosequitur S. Th. *Sal autem in os missum , & narium & aurium sputo linitio significat receptionem doctrinæ , fidei quantum ad aures , & approbationem quantum ad narium & confessionem quantum ad os.* Cujus ceremoniæ antiquitas constat ex S. August. lib. 1. confess. cap. 11. ubi dicit : *Signabar jam signis eius , & condiebar ejus sale* Et c. *Sal cælestis Sapientiæ de consecr. dicitur. Sal cælestis Sapientiæ quo inchoantur catechumeni , in cunctis operum nostrorum sacrificiis jubemur offerre.* Et ibid c. *Postea : Postea tanguntur ei nares & aures de Saliva , & dicitur ei verbum Evangelicum quod dixit Iesus , quando surdum & mutum sanavit.*

Dein

Deinde S. Thomas : Olei verò inunctio significat aptitudinem hominis ad pugnandum contra dæmones Quod latius deduxerat q. 66. a 10. ad 2. Primò baptizandus inungitur Oleo Sancto , & in pectore & in scapulis , quasi athleta Dei ut Ambros. dicit in lib. de Sacramentis lib. 1. cap. 2. & lib. 3. c. 1. sicut Pugiles inungi consueverunt , unde sicut Innoc. dicit in quodam decreto cap. Cùm venisset de S. Unctione : Baptizandus in pectore inungitur ut per S. Spiritus donum abiciat errorem & ignorantiam , & fidem rectam suscipiat , quia iustus ex fide vivit. Inter scapulas autem inungitur ut per Spiritus S. gratiam excuiat negligentiam & torporem , & bonam operationem exerceat , quia fides sine operibus mortua est , ut per fidei Sacramentum sit munditia cogitationum in pectore , & per operis exercitium fortitudo laborum in scapulis. Post Baptismum verò ut Rabanus dicit c. Deinde, statim signatur in cerebro à Presbytero cum Sacro Chrismate, sequente simul & occasione, ut Christi regni particeps fiat , & à Christo Christianus possit vocari , vel sicut Ambros. dicit unguentum super caput effunditur , quia sensus Sapientis in capite ejus , ut scilicet sit paratus omni petenti de fide reddere rationem.

ARTICULUS XII.

Virum pueri Iudaorum, & aliorum infidelium non Baptizatorum invitis parentibus sint baptizandi.

Agitur tantum hinc de pueris infidelium non baptizatorum, quia quoad pueros haereticorum, alia est difficultas, de qua agemus sequenti articulo.

Supponimus autem tamquam indubitatum, quod talis Baptismus sit validus; quidquid dicat Durandus in 4. dist. 4. q. 7. & Palud. dist. 4. q. 4. citatus à Sylvestro v. Baptismus 4. q. 6. Ratio autem est quia pueri non baptizantur in fide parentum aut particulariter offerentium, sed in fide totius Ecclesiae; & sic non requiritur ipsorum consensus vel voluntas, quod colligitur ex S. August. Epist. 23. ad Bonifac. cuius verba habet S. Thomas 3. p. q. 6. a. 9. Offeruntur, inquit, parvuli ad percipiendam spiritualem gratiam, non tam ab eis quorum gestantur manibus (quamvis & ab ipsis, si ipsi boni fideles sunt) quam ab universa societate Sanctorum & fidelium.

Inquiritur igitur solum utrum hoc sit licitum. Quam difficultatem tractat S. Thomas ibi

ibid. a. 11. Et præcipuè 2 2. q. 10. a. 12. ubi expressè resolvit in fidelium pueros non esse invitis Parentibus baptizandos, quod primò fundat in auctoritate Ecclesiæ, quæ nunquam usum habuit. *Quod Iudaorum filij invitis parentibus baptizarentur, quamvis fuerint retroactis temporibus multi Catholici Principes potentissimi, ut Constantinus & Theodosius, quibus familiares fuerunt sanctissimi Episcopi, ut Sylvester Constantino, & Ambrosius Theodosio; qui nullo modo prætermisissent ab eis impetrare si hoc consonum esset rationi; Et ideo periculosum videtur hanc assertionem de novo inducere, ut præter consuetudinem in Ecclesiâ hætenus conservatam, Iudaorum invitis parentibus Filij baptizantur.* Deinde verò id ipsum prosequitur duplici ratione: *Vnâ quidem propter periculum fidei: si enim pueri nondum usum rationis habentes Baptismum susciperent postmodum cum ad perfectam ætatem pervenirent, de facili possent à parentibus induci, ut relinquerent quod ignorantes susceperunt; quod vergeret in fidei detrimentum. Alia verò ratio est: quia repugnat justitiæ naturali. Filius enim naturaliter est aliquid patris Et primò quidem à parentibus non distinguitur secundum corpus, quamdiu in matris utero continetur. Postmodum verò postquam ab utero egreditur, antequam usum liberi arbitrij habeat, continetur sub parentum cura, sicut sub quodam spiritali utero: Quamdiu enim usum rationis non habet puer, non differt ab animali*

irrationali. Vnde sicut bos vel equus est alicujus, ut utatur eo cum voluerit secundum jus civile, sicut proprio instrumento; ita de jure naturali est, quòd filius antequam habeat usum rationis, sit sub cura patris. Vnde contra justitiam naturalem esset, si puer antequam habeat usum rationis, à cura parentum subtrahatur, vel de eo aliquid ordinetur in vitis parentibus.

Tres igitur rationes adfert S. Thomas quibus suam, & communem resolutionem confirmat Videlicet propter usum seu praxim antiquæ Ecclesiæ, 2. Propter periculum perversiōis. 3. Propter jus naturæ quo pueri ante usum rationis directioni & curæ parentum subduntur. Hanc tertiam rationem impugnat Scotus in 4. dist. 4. q. ult. ut refert Cajet. Et quidem his rationibus.

1. Quia Deus habet jus dominiū supra puerum, magis quàm parentes, ergo vinculum potestatis paternæ non obligat in his quæ sunt contra præceptum Dei.

2. Quia Princeps debet cogere servum plurium subordinatorum dominorum, ad servitium superioris, si inferior Dominus vult eo uti contra superiorem, ergo Princeps maxime debet zelare pro dominio servando supremi Domini, scilicet Dei: licet igitur sit contra voluntatem inferioris Domini scilicet Patris, quod puer Baptizetur, quia tamen hoc est secundum voluntatem supremi Domini, huius est parendum.

3. Paren

3. Parentes nolentes pueros suos baptizari, abutuntur jure suo, quia agunt contra jus quod Deus habet super pueros ut ad ipsius cultum enutrientur; ideo Princeps per Ecclesiam illos debet privare tali jure, quia faciendum est ut conservetur jus Dei contra jus parentum, abutentium illo jure cum contumeliâ Dei, qui ordo perversus est.

4. Magis debet subveniri homini circa periculum mortis æternæ, quàm circa periculum mortis temporalis, sed si aliquis videret puerum in periculo mortis temporalis, & ei non ferret auxilium, peccaret licet invitis parentibus illi esset subveniendum, ergò multò magis peccaret, qui non succurreret puero per Baptismum, sine quo est in periculo mortis æternæ, licet parentes sint inviti.

Ad 1. conceditur antecedens, sed videndum est quomodo Deus jus suum instituerit: considerandum enim est quod Deus & sit institutor naturæ, & etiam est institutor gratiæ & fidei utriusque autem jus vult observari. Nec unum jus est alteri contrarium, gratia enim non destruit naturam, sed perficit, Dominium autem parentum supra filios, non est tam ipsorum quàm naturæ ac Dei, qui illum instituit, ac proinde comparatio non est facienda inter parentes & Deum, sed inter Deum institutorem naturæ, & seipsum Deum institutorem fidei & gratiæ, & uterque ordo ab ipso, & ipsius est. Non autem sic instituit legem fidei ut voluerit

pro eâ servandâ legem naturæ solvi, quàmvis hoc posset, sed instituit ut per media secundum naturæ ordinem instituta, lex fidei impleatur, quia Divina Sapiencia disponens omnia suaviter, infima per media reducit ad summum. Et sic statuit ut adultus propriâ ratione ac voluntate legem fidei impleat, quia sue curæ naturaliter commissus est; Puer autem mediâ ratione & voluntate parentum, quorum curæ naturaliter commissus est. Unde cum in parentibus infidelibus duo concurrant, scilicet jus naturæ, respectu filiorum curæ, & admixta infidelitas quâ nutriunt eos ad suum ritum, licet hoc secundum sit malum & in eo peccent mortaliter, & propter hoc non solum filiis, sed & vitâ & se ipsis privari possint, ita quod possent justè annihilari: primum tamen justum est naturaliter, & propterea Deus statuens ordinem gratiæ ad perfectionem ordinis naturæ, illud justum naturale violari non vult, quamvis ipsi abutentes hoc promereantur. Videatur Cajet. cujus tota hæc doctrina est.

Ex quibus etiam ad 2 Respondetur: hoc argumentum Scoti convincere, quando supremus Dominus vult observari legem suam, contra ordinem legis inferioris Domini, quod hîc locum non habet, ut ex dictis patet, quia Deus instituit utrumque ordinem, naturæ scilicet & fidei, & statuit ordinem fidei implendum, ministrante sibi ordine naturæ. Et sic etiam patet ad 3.

Ad 4.

Ad 4. Respondet sibi ipsemet Sanctus Th. ad 2. Quia à morte naturali non est aliquis eripiendus contra ordinem juris civilis, puta si quis à Judice condemnetur ad mortem temporalem, nullus debet eum violenter eripere. Unde nec aliquis debet rumpere ordinem juris naturalis, quo filius est sub cura patris, ut eum liberet à periculo mortis æternæ. Accedit quòd Pater non habeat jus in vitam filiorum, nec est quoad hoc ipforum Dominus, sicut est quoad instructionem, unde sicut non potest illos occidere, ita nec impedire ne à morte corporali liberentur.

Dico 2. Non requiritur consensus utriusque parentis, sed sufficit alterutrius. Unde si mater sit Christiana, & pater infidelis, aut è contra si pater Christianus, & mater infidelis, puer baptizandus est.

Colligitur hoc primò ex capite 2. extra de conversi. infidelium ubi Gregor. IX. statuit patre converso ad fidem, illi assignandum esse puerum quadriennem, ut ab eo possit in Fide Christiana educari & institui. Et ex Conc Tolet IV. c. 62. prout habetur in c. Judæi, ubi dicitur, quòd filii matris Christianæ & patris Judæi, matris conditionem sequi debeant, & similiter illi qui procreati sunt de infidelibus mulieribus & fidelibus viris Christianam sequantur Religionem, non judaicam superstitionem. Ac proinde poterunt, imo debebunt baptizari.

M 5

a. Prob.

2. Prob. Ratione imprimis ex parte Patris fidelis, quia ille est caput, & proinde maxime ad ipsum spectat cura & gubernatio. Quoad matrem verò, si tempore partûs erat fidelis, Ecclesia accipit jus, quia parvus sequitur ventrem. Et licet non sit tam evidens ratio, si tempore partûs infidelis erat, tamen satis probabile est quòd quoad hoc sint æquales. Aliundè verò aliquid dandum est parenti fideli in favorem Christianæ Religionis, ut insinuat Greg. IX. ubi sup. Et in favorem etiam innocentiae, & salutis ipsius parvuli.

Imo si uterque parens maneat infidelis, alteruter tamen permittat filium baptizari, hoc licebit; quia cum talis consensus sit in favorem Religionis, & bonum ac salutem filii, est præferendus. Nam etiam juxta commune jus si filius alicui ex parentibus subtrahendus est, adjudicatur parti innocenti. Videatur Suarez 3. p. q. 69. n. 6. sect. 3. dub. 1. ubi etiam bene notat, hoc sic intelligendum esse, dummodo absit periculum apostasiæ vel alicujus sacrilegii. Et ideo in illo casu puer à curâ & consortio parentis infidelis subtrahendus esset, ut tutò baptizari possit; juxta doctrinam Conc. Tolet. ubi sup.

Dico 3. Si puer quomodocumque sive justè, sive injustè, de facto sit extra potestatem parentum, & tutorum, ita ut nulla sit spes, aut obligatio ipsum parentibus restituendi, vel quia ignoratur cujus filius sit, vel quia tam

longe

longè distat ut moraliter non possit restitui, poterit sine consensu parentum baptizari, licet etiam constaret aut præsumeretur quod essent inviti. Et ratio est quia licet tunc parentes retineant quasi radicale jus, actualem tamen usum istius juris amiserunt, imo moralem potestatem illo utendi; & ideo ne puer ille sit omni auxilio destitutus, opus est ut alius in illo jure succedat, qui possit & debeat ipsius curam habere. Dixi: *Et Tutorum*, quia ipsi succedunt in jus parentum. Ita tenet Cajet. Soto, & Suarez.

Dico 4. Si puer sit omnino morti proximus, ut nulla sit spes quòd superveniat, probabile est quòd invitis parentibus possit baptizari.

Sic tenet noster Soto 4. dist. 5. q. unic. art. 10. sub finem, & cum ipso passim alii. Ratio est: Quia tunc cessat in primis periculum perversionis seu Apostasię, & sic nulla timenda est injuria fidei: Nec etiam Patri fit injuria (ut sic etiam fiat satis fundamento S. Thomę) quia non subtrahitur puer à parentum cura per Baptismum aut baptizantem, sed per imminentem mortem, puero autem maximum fit beneficium. Accedit etiam maxima necessitas; quia in tali casu nulla superest spes, ut puer veniens, ad adultam ætatem possit se propriam voluntate ad salutem disponere. Rationabile autem videtur ut ad succurrendum extremæ necessitati spirituali, modicum quid

Domino invito auferatur, si adhuc dici possit patrem in simili casu moraliter loquendo, dominium habere, quod jam quodammodo imminens mors auferre incepit. Notandum tamen nihil per vim etiam in tali casu attendendum propter scandalum quod inde natum esset sequi.

Dico 5. Pueri infidelium qui non tantum politicè, sed etiam serviliter subjecti sunt Principibus Christianis, possunt auctoritate Dominorum separari à parentibus, ipsisque invitè baptizari.

Hæc conclusio colligitur ex S. Thoma 2. 2. q. 10. a. 12. ad. 3 in quo sic opposuerat filii servorum sunt servi Regum & Principum, ergo & filii eorum, Reges ergo & Principes habent potestatem de filiis Judæorum facere quod voluerint, nulla ergo erit injuria si eos baptizent invitè parentibus Respondet: *Quòd Judæi sint servi Principum servitute civili quæ non excludit ordinem juris naturalis vel divini.* Ex quo bene sequitur quòd si infideles etiam Judæi sunt servi servitute mancipiali, & non tantum politicâ seu civili, sine injuria eorum pueri baptizari possint.

Prob. ratione: Dominus pro suo arbitrio potest separare filium servum à patre servo, sine ulla injustitia, ergo potest sic separatim curare baptizari. Antecedens est certum: quia servitus jure gentium sic introducta est, ut Dominus possit servum vendere, donare,

aut

aut mittere quò vult, ergo sicut hoc potest
facere circa parentum, ita quoque circa filium.
Est enim par ratio, cum uterque sit æqualiter
servus, & per consequens æqualiter subjectus
suo Domino. Prob. prima consequentia: filio
separato à Domino succedit Dominus loco
parentis, & ad eum pertinet jus, & cura guber-
nandi servum suum etiam quoad spiritualia,
non minus quàm cura providendi illi de ne-
cessariis ad vitam corporalem. Quod patet
exemplo Mathatæ ut habetur 1. Machab. 2.
qui parvulos incircumcisos in bello captos,
circumcidi fecit, inter quos procul dubio ple-
rique erant filii infidelium.

Dices 1. cum Cajet. qui tenet contrariam
sententiam: Potestas herilis solùm se exten-
dit ad officia politica, unde quantumcumque
proles separetur, non potest invito patre bap-
tizari; baptismus enim ad jus divinum perti-
net & non ad politicum.

2. Quia ratio primæ conclusionis etiam
pro illis parentibus militat, qui sunt manci-
pia, per servitutem enim non perdiderunt jus
naturale quod habent ad gubernandum pro-
les suas. Cum nec jus divinum permittat pue-
ros à curâ parentū abstrahi ante adultâ ætatē.

3. Ab inconvenienti: fieri enim potest ut
tales pueri, si postea intelligant se abstractos
fuisse à parentibus paganis, facile recedant à
fide per baptismum susceptâ, & redeant ad in-
fidelitatem parentum.

Resp Ad 1. negando assumptum, uti probatum est per rationem conclusionis nostræ. Licet enim per servitutem prolis, non adimatur facultas patri procurandi ipsi spiritualia, uti patet de servis Catholicis, eadem tamen facultas conceditur Domino ut mancipium humano & Christiano modo gubernet.

Ad 2. Negatur similiter assumptum, si enim sine injuriâ parentum servorum pueri possunt ab ipsis separari, quod conceditur jure gentium, ex eodem jure sequitur quod Dominus sic separatis providere possit de iis quæ jam pater separatus facere debuisset. Jus autem gentium non est contra jus divinum, aut naturale, sed inde derivatur.

Ad 3. Resp. Idem inconveniens posse sequi ex Baptismo collato filiis hæreticorum, quo tamen non obstante baptizandi sunt invitis etiam parentibus. Caveri autem potest ut nunquam resciant, se habuisse parentes infideles. Ac proinde non videtur adesse morale periculum majus, quàm in aliis pueris in infantia baptizatis.

Id autem quod diximus de mancipiis, non intelligitur de Judæis, qui licet aliquâ servitute politicâ Principibus subdantur, non tamen perdunt Dominium sui, & filiorum.

ARTI.

ARTICULUS XIII.

Utrum pueri hereticorum invitis parentibus sint Baptizandi.

Respondetur Affirmativè. Quod satis colligitur ex Conc. Toletano præcedenti articulo pro 2. concl. relato.

Prob. Ratione: Quia hæretici ratione baptismi, jurisdictioni Ecclesiæ planè subduntur; ac proinde sine injuriâ compelli possunt, ut pueros suos ad Baptismum Catholicorum deferri faciant, & in Religione Catholica instruant. Si autem hoc facere recusent, eorum infantes ab eorum cura abstrahi & baptizari possunt, imo & debent.

Contra tamen objici potest. 1. Quia non minus periculum imminet illis infantibus, si baptizati relinquuntur sub cura parentum, quam infantibus aliorum infidelium, ne postquam ad adultam ætatem devenerint, à fide deficiant, & parentum suorum erroribus inhæreant.

2. Jus naturæ quod relinquit parentibus curam & directionem liberorum suorum, usque ad adultam ætatem non perditur per hæresim, magis quàm per aliam infidelitatem, ac proinde

de salvo illo jure baptizari non possunt in vitis parentibus etiam hæreticis.

Resp. Periculum perversionis non esse adeo propinquum in liberis hæreticorum, sicut in pueris aliorum infidelium, tum quia sine suorum parentum injuria ab ipsis abstrahi possunt, tum etiam quia hæretici Christi nomen & Sacramenta Christiana non adeo detestantur, cum & ipsi baptizare soleant. Addi etiam potest, quod licet à parentibus & aliis ministris suis hæreticis falsa dogmata doceantur, tamen sæpè laborent difficulter vincibili ignorantia, cum ad adultam ætatem perveniunt, & sic non laborent hæreticâ, pertinaciâ ita ut salvari possint, si de peccatis post Baptismum commissis verâ contritione doleant, & saltem sciant quæ de necessitate salutis sciri debent.

Ad 2 Resp. Parentes per baptismum non perdere quidem jus alendi & instruendi proles suas, usque ad adultam ætatem, sed illud constringi ad instructionem in fide, quam per Baptismum susceperunt, ratione cujus per suam aut aliorum susceptorum voluntatem, & consequenter suos liberos, jurisdictioni Ecclesiæ subdiderunt, quantum ad res fidei, & fidei Sacramentum.

TRAC-